

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔)
แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สพม ๐๐๐๒/๐๙๗ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า เนื่องด้วยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิก ๗ ประเภท โดยมีสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๓) ที่มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรคการเมืองพรรคละหนึ่งคน และสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๔) ที่มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน แต่เนื่องจากปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการให้แก่สภาพัฒนาการเมืองมีความเห็นว่า การยุบสภาผู้แทนราษฎรเป็นผลให้สภาผู้แทนราษฎรและการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงและทำให้การเป็นพรรคการเมืองที่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองที่ไม่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีอยู่ต่อไป สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองในสัดส่วนที่มาจากพรรคการเมืองจึงสิ้นสุดสมาชิกภาพไปด้วย และเมื่อมีการเลือกตั้งใหม่แล้ว พรรคการเมืองทั้งหลายจึงจะดำเนินการคัดเลือกผู้แทนพรรคการเมืองเพื่อเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) ต่อไป แต่เนื่องจากสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองบางคนไม่เห็นด้วยกับความเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) ควรต้องสิ้นสุดลงตามที่ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือไม่ และมีผลทำให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองโดยมีผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองและผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ กำหนดให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗^๑ (๓) ต้องมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่ง

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๗๙๔ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๗ ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิก ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม ตามคำนิยาม คำว่า องค์กรภาคประชาสังคม (๑) ในมาตรา ๓ ซึ่งที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกกันให้เหลือจังหวัดละหนึ่งคน

(๒) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม ตามคำนิยาม คำว่า องค์กรภาคประชาสังคม (๒) ในมาตรา ๓ จำนวนสิบหกคน

มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรคการเมือง พรรคละหนึ่งคน และสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๔) ต้องมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) ไว้ ดังเช่นกรณีของสมาชิกตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๗) ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และจะได้รับการสรรหาและแต่งตั้งติดต่อกันสองวาระมิได้^๒ สำหรับสมาชิกตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) นั้น แม้จะไม่ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้ แต่จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ในการกำหนดเงื่อนไขในการเป็นสมาชิกของสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) โดยยึดโยงกับความมีหรือไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อายุของสมาชิกตามมาตรา ๗^๓ (๓) และ (๔) จึงขึ้นอยู่กับสถานะของสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายคงมิได้มีเจตนาที่จะให้ผู้ใดเป็นสมาชิกของสภาพัฒนาการเมืองตลอดไปโดยไม่มีวันสิ้นสุดเว้นแต่ตาย ดังจะเห็นได้ว่า สมาชิกตามมาตรา ๗ (๕) และ (๖) ซึ่งแม้จะมีได้กำหนดวาระไว้ แต่ทั้งสองกรณีก็มีลักษณะพื้นฐานที่จะต้องพ้นไปตามสภาพของตน เช่น ในกรณีสมาชิกตามมาตรา ๗ (๕) เมื่อบุคคลนั้นพ้นจากการเป็นประธานกรรมการ ก็ย่อมต้องพ้นจากความเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองด้วย ดังนั้น ในกรณีของสมาชิกตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ยึดโยงกับความเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องสิ้นสุดลงด้วยเพราะไม่อาจพิจารณาได้ว่าพรรคการเมืองใดมีสมาชิกของตนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่จนกว่าจะทราบผลการเลือกตั้งทั่วไป

สำหรับปัญหาที่ว่าสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๓) และ (๔) จะพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่เมื่อใดนั้น เห็นว่า เมื่อความเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองดังกล่าวยึดโยงอยู่กับสถานะ

(๓) สมาชิกซึ่งมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรคการเมืองพรรคละหนึ่งคน

(๔) สมาชิกซึ่งมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน

(๕) สมาชิกซึ่งมาจากประธานคณะกรรมการกิจการวุฒิสภา และประธานคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

(๖) สมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๗) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนสิบคน

ให้สมาชิกตามวรรคหนึ่งเลือกกันเองเป็นประธานสภาหนึ่งคน และรองประธานสภาสองคน

ให้เลขาธิการเป็นสมาชิกและเลขานุการสภาพัฒนาการเมือง

^๒ มาตรา ๑๔ ให้สมาชิกตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๗) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันประกาศแต่งตั้ง

สมาชิกจะได้รับการสรรหาและแต่งตั้งติดต่อกันสองวาระมิได้

สมาชิกตามมาตรา ๗ (๑) (๒) หรือ (๗) ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ของสภาผู้แทนราษฎร การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองดังกล่าวจึงต้องสิ้นสุดลงเมื่อ
อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือเมื่อมีการยุบสภา

(ลงชื่อ) อัมพร จารุจินดา

(นายอัมพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๔